

LUNDS
UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR PSYKOLOGI

Associativa och Propositionella Processer i Implicit Attitydmätning

Anna Stensköld
Linnea Öwall

Kandidatuppsats ht 2011

Handledare: Jean-Christophe Rohner

Abstrakt

Denna artikel söker finna stöd i teoretiserandet kring en mer spjutspetsinriktad mätmetod av implicita attityder. Till skillnad från tidigare mätmetoder, (huvudsakligen IAT) var ambitionen att kunna nå en subjektiv nivå och avläsa mer komplexa representationer, tänkta implicita propositionella representationer. Genom att förflytta fokus till ”jag-nivå” hoppades vi kunna kringgå det faktum att associationer, som länge tänkts representera människans implicita attityder, vanligen sker utan subjektiv bedömning och värdering. Förhoppningen var således att man genom att skilja mellan olika subjekt, ska kunna observera skillnad mellan när det är ”jag” som tycker något och ”andra”. Försöken baserades på mått av implicit självförtroende, där vi med hjälp av falska minnen fann en positiv minnesbias för subjektet ”jag”, samt en tydlig interaktionseffekt mellan valens och subjekt. En tendens att oftare bedöma meningar med positiv valens som tidigare sedda förekom således endast för meningar med subjektet ”jag”. Gällande måtts prediktiva validitet visade sig dessvärre inte överlägsen det brukade explicita måttet. Orsaken till detta tas dock upp i diskussionen. Framtida förhoppningar är att denna metod ska kunna bidra till studium av implicita attityder.

Nyckelord: Implicita Attityder, Implicit Attitydmätning, Associativa Processer, Propositionella Processer, Propositionella Representationer, Implicit Association Test (IAT)

Tidigare studier som gjorts på implicita attityder har i huvudsak kretsat kring att mäta befästa associationer mellan koncept, och på så vis försökt spegla individens innersta attityd. Mätredskapet Implicit Association Test, eller IAT (Greenwald, McGhee & Schwartz, 1998) har här vunnit mark. På senare år har denna metod fått utstå en del kritik, då man menar att mätningen varit begränsad, och snarare reflekterat den bild som individen tolkat som "samhälleligt vedertagen". Olson och Fazio (2004) konkretiserade detta som "kulturell kontamination". Med tanke på att IAT fått stort genomslag och format den bild vi har av implicita attityder idag, förtjänar sådan kritik att bemötas med försök till revidering. Följaktligen skiljer sig den mätmetod som läggs fram i arbetet i det att den baseras på att det finns implicita propositionella representationer som skulle kunna möjliggöra att man även på en implicit nivå skall kunna särskilja mellan attityder personen själv stödjer och dem de endast har vetskap om från samhället i stort. Förhoppningen med detta arbete är givetvis att introducera denna mätmetod, men också att bidra till ökandet av den prediktiva validiteten när det gäller implicita attitydmått.

I följande inledning kommer vi först kort presentera området implicit attitydmätning. Efter detta kommer vi beröra hur man traditionellt brukar dela in implicita attityder som rent associativa processer och explicita attityder som rent propositionella processer. Associationers lämplighet som mått av implicita attityder kommer sedan att diskuteras för att lägga grund inför gällande artikels teoretiserande för ett nytt angreppssätt för implicit attitydmätning där implicita propositionella representationer önskas nås. Implicit självförtroende kommer därefter att presenteras som undersökningsobjekt där vi sedan kommer att behandla vald metod för mätning och närmare beskriva gällande teoretiserande beträffande implicita propositionella representationer angående självförtroende. Måttets implicita karaktär avhandlas sedan för att fokus därefter läggs vid den prediktiva validiteten. Avslutningsvis kommer vi i denna inledning fastställa gällande hypoteser innan vi går vidare in på arbetets följande delar.

Det har länge antagits att explicita mått av attityder, det vill säga självskattningar, är ett tillförlitligt sätt att få tillträde till människans värderingar och åsikter. En attityd kan kort definieras som ett positivt eller negativt förhållningssätt gentemot sociala objekt, såsom människor, platser och policys (Greenwald & Banaji, 1995). Attityder sågs tidigare som öppna för medveten granskning och registrerades

via självskattningsformulär och intervjuer. Explicita mått har dock den uppenbara nackdelen att individen som testas inte alltid är motiverad att uppge attityder helt sanningsenligt och ifrågasättande av individens förmåga till introspektion har även framlagts (Greenwald & Banaji, 1995). När det rör sig om känsliga ämnen där man tangerar att bryta mot sociala normer träder viljan att framstå i bättre dager in och gör att individen korrigerar sina explicita attityder och agerar efter ”social önskvärdhet” (Fazio, Jackson, Dunton & Williams, 1995). Självskattningsmodellen ter sig brista i reliabilitet och dess predikativa förmåga framstår som bristfällig (Greenwald, Poehlman, Uhlmann & Banaji, 2009).

På senare år har intresset ökat för implicita attitydmätningar och ett uppsving har skett för forskning gällande området inom socialpsykologin (Olson & Fazio, 2004). De implicita måttens huvudsakliga attraktion kan ses ligga i det faktum att de antas förbli opåverkade av social önskvärdhet (Fazio & Olson, 2003). Önskan att med implicita mått nå människors ”sanna” attityder och med detta möjliggöra mer tillförlitliga prediktioner är lätt att förstå. Implicita attityder blir här ett aktuellt begrepp och dessa kan kort beskrivas som ett introspektivt oidentifierat, eller felaktigt tillskrivet inflytande från tidigare upplevelser, som påverkar positiva eller negativa tankar, känslor och handlingar gentemot sociala objekt (Greenwald och Banaji, 1995).

Greenwald och Banaji (1995) menar att implicit attitydmätning ställer krav på indirekta mätmetoder, som inte förlitar sig på deltagarens egen utsago. Ofta föreligger att deltagare hålls omedvetna om vad testet avser mäta eller saknar vetskap om att det överhuvudtaget sker en attitydmätning.

Genom åren har en rad olika mätmetoder för implicita attityder utvecklats, såsom: ”affective priming” (Fazio et al., 1995), the ”affect misattribution paradigm” (Payne, Cheng, Govorun & Stewart, 2005) och ”the go/no go association task” (Nosek & Banaji, 2001). Då en komplett genomgång skulle bli för omfattande för denna artikel har vi valt att lägga fokus på en förklaring av en av de mest nyttjade; Implicit Association Test, IAT (Greenwald et al., 1998). Detta test förlitar sig på underliggande associativa processer som sker per automatik och inte så lätt går att medvetet korrigera (Devine, Plant, Amodio, Harmon-Jones, & Vance, 2002). IAT fungerar så att den beräknar styrkan i befästa associationer och koncept genom att den kalkylerar svarstiden mellan stimuli och respons. Anta att vi önskar mäta attityder gentemot mörkhyade som exempel. Testet skulle då konstruerats så att

försöksdeltagarna presenterades för behagliga eller obehagliga ord, såsom; krig eller blomma, samt för bilder på ansikten tillhörande mörkhyade eller ljushyade individer. Deltagarna blir instruerade att inledningsvis till exempel trycka på en första knapp för alla ”behagliga” ord och alla bilder av mörkhyade personer som dyker upp på skärmen medan en andra knapp användas för alla ”obehagliga” ord och bilder på ljushyade personer. Efter att denna session avslutats så blir deltagarna instruerade att samma kategoriseringsuppgift skall upprepas men att de nu ska trycka på den första knappen för alla ”behagliga” ord och alla bilder på ljushyade personer. Den andra knappen kommer således användas för alla ”obehagliga” ord och alla bilder av mörkhyade personer. Genom att jämföra vilken kombination som är lättast att göra för den aktuella individen, det vill säga vilken som tar minst tid att göra eller när minst antal fel begås, antas att avläsning av individens implicita attityder kan genomföras. Tanken med detta är att svarstiden ska reflektera befästa associationer hos deltagaren och på så vis ge en bild av dennes implicita attityder (Greenwald & Banaji, 1998). En person med negativa attityder gentemot mörkhyade bör således uppvisa en kortare svarstid när bilder på ljushyade individer och ”behagliga” ord kategoriseras på den första tangenten och bilder av mörkhyade individer och ”obehagliga” ord på den andra tangenten än när bilder på ljushyade individer och ”obehagliga” ord kategoriseras på samma tangent och bilder på mörkhyade individer och ”behagliga” ord kategoriseras på den andra tangenten. Denna idé bygger just på antagandet att en starkare association mellan ljushyade och positivt jämfört med mörkhyade och positivt skulle leda till att det är lättare för personen i fråga, och därmed också snabbare, att kategorisera dessa två kategorier på samma tangent (Greenwald & Banaji, 1998).

Dissociation mellan resultatet på implicita och explicita mått

Att det kan finnas en dissociation mellan resultatet av de explicita och de implicita attitydmätningarna, det vill säga att individens implicita och explicita attityder inte alltid stämmer överens (Greenwald & Banaji, 1995), är en intressant aspekt. Det blir här argumenterbart vilken attityd, den explicita eller den implicita, som kan ses som den ”sanna”. Fazio och Olson (2003) hävdar att denna dissociation antingen kan ha sin grund i att implicita mått möjliggör granskning av attityder som individen inte medvetet kan äga tillträde till, eller i den ovilja som kan finnas inför att

på explicita mått uppge gällande attityd. Det är just när socialt känsliga åsikter önskas undersökas som resultaten från implicita och explicita mått riskerar att gå isär.

I linje med Olson och Fazio (2004) vill vi poängtera att huvudmålet med all typ av attitydmätning borde vara att kunna predicera beteende från attityder och attityder från beteende. Fazio (1990) menar att de mer medvetna explicita attityderna kan ses bättre predicera mer avsiktligt beteende medans de inte nödvändigtvis måste ha samma kontroll över mer automatiskt beteende, som till exempelvis ögonblinkningar och liknande kroppsspråk. Fazio och Olson (2003) syftar till ”MODE”-modellen (Fazio, 1990; Fazio & Towles-Schwen, 1999) som erbjudande av en adekvat förklaring för när de olika formerna av mätresultat kan antas prediktivt överlägsna varandra trots att denna modell utvecklades innan intresset för implicit attitydmätning fått sitt verkliga uppsving. MODE är en akronym för *Motivation and Opportunity as DEterminants* och kan ses förklara hur attityder influerar individens beteende och beslutsfattande. Fazio och Olson (2003) menar att utifrån MODE-modellen kan det antas att när motivationen är hög och/eller tillfälle finns för bearbetning kan de explicita måtten äga högst prediktiv validitet medan de implicita måtten predicerar starkare under förhållanden där motivation och/eller tillfälle för bearbetning är knapp. I Greenwald et al. (2009) metaanalys av studier som undersökt Implicit Association Tests (IAT) prediktiva validitet går det att avläsa att explicita mått av attityder uppmätt en genomsnittligt starkare korrelation ($r = .36$) med beteende, omdömes och fysiologiska mått än vad IAT gjorde ($r = .27$). Det är dock viktigt att uppmärksamma att den prediktiva validiteten för IAT inte påverkades i dessa studier av att ett socialt känsligt område behandlades, så som rasism, vilket var gällande för de explicita måtten.

Ett annat resultat som Greenwald et al. (2009) uppmärksammade i sin artikel vara att den prediktiva validiteten ökade när korrelationen mellan IAT och de explicita måtten blev starkare. Båda formerna av mått kunde ses ha inkrementell validitet och förklarade följaktligen olika aspekter av kriterievariabeln. Detta innebär att båda formerna av mått kan ses användbara då de båda bidrar till att förklara varians hos kriterievariabeln som det andra måttet inte gör.

Associativa och propositionella processer

Gawronski och Bodenhausen (2006) menar att implicita och explicita attityder ska förstås i termer av dess underliggande funktion och mentala processer, vilka kan

beskrivas som associativa processer för implicita attityder och propositionella processer för explicita attityder. De beskriver den associativa implicita processen som automatiskt och affektivt reglerad. Cunningham, Raye & Johnson (2004) poängterar att det associativa systemet kräver mycket låg kapacitet och tillåter därför snabba handlingar, bortom värderingar och kalkylerande. Med andra ord, associativa bedömningar är helt fristående från värderingar om huruvida individen håller med i det som registreras eller inte, det är reaktivt. Som exempel tar Devine (1989) upp det faktum att aktiveringsnivån för stereotypa associationer när det gäller Afro Amerikaner är hög, även om individen i sig inte instämmer med den negativa stereotyp som presenteras. Detta beror på att associativa processer regleras efter ”pattern activation” (Smith, 1996) vilket innebär att aktiveringen av specifika associationer i minnet bestäms genom matchning mellan de existerande associationskonstruktionerna som redan finns lagrade i minnet och det specifika set av externt stimuli som registreras. När resonemanget rör attityder så aktiverar samma objekt olika typer av associationsmönster och automatiska affektiva reaktioner, beroende på den specifika kontext som objektet påträffas inom. Dock skall nämnas att automatiska affektiva reaktioner inte endast regleras via kontext, eftersom pattern activation beror på både den existerande associativa strukturen i minnet, och det specifika set av externt stimuli som registreras. För att närmare beskriva hur associativa konstruktioner fungerar kan man tänka sig ”självet” som en kärna. Utifrån denna kärna finns det många associativa länkar som förbinder objekt, koncept eller stimuli med varandra. Desto oftare en så kallad tankelänk används, desto starkare blir associationen. Dessa ihopkopplade länkar (associationer) skapar sammanhang och underlättar kognition; vi är således helt beroende av dem (Greenwald, Banaji, Rudman, Farnham & Nosek, 2002).

Till skillnad från associativa processer som regleras implicit styrs enligt Gawronski och Bodenhausen (2006) propositionella explicita processer utifrån tidigare värderad och bearbetad information, alltså bedömningar som bygger på satslogiska påståenden. Strack och Deutsch (2004) menar att dessa bedömningar i sin tur härrör från ett reflekterande system som är överordnat en associativ nivå. Detta aktivt reflekterande system omvandlar input från det associativa nivån till ett propositionellt format (t.ex. en negativ affektiv reaktion omvandlas till propositionen "Jag ogillar X"). Den viktigaste funktionen som särskiljer propositionella från

associativa processer är aktiv värdering av given information som resulterar i ett satslogiskt resonemang.

Gawronski och Bodenhausens (2006) indelning av associationer som obestridligen implicita och propositioner som explicita anser vi är problematisk. Eventuellt kan denna indelning ses för rigid då implicita propositioners existens kan diskuteras, ett resonemang som vi kommer att utveckla vidare.

Associationers lämplighet som mått av attityder

Olson och Fazio (2004) menar att den standardiserade varianten av det tidigare nämnda IAT är missvisande då det går att diskutera huruvida resultaten speglar kulturella eller personliga associationer. Alltså om värderingar som personen själv har nås med detta mått eller om vetenskapen om samhällets generella attityd mot det aktuella objektet kan spela in. Detta kan ses mycket problematiskt då syftet med mätningen givetvis är att uppskatta individens attityd. Att det visat sig att en stor andel ljushyade individers resultat på IAT kan ses uppdaga rasistiska åsikter menar Olson och Fazio (2004) snarare beror på samhällets historiska generellt negativa bild av mörkhyade individer, framställt av exempelvis media. Detta betyder i förlängningen att individer inte nödvändigtvis behöver vara rasistiska bara för att de har lätt att para ihop mörkhyade och negativa ord på samma knapp utan denna kategorisering kan istället ses underlättas av vetenskapen om mörkhyades generellt negativa värdering. Faktum är att Nosek, Banaji, & Greenwald (2002) framhåller att detta mönster, att lättare para ihop mörkhyade med ”obehagliga” ord än vad man har för ljushyade, även kan ses delas av mörkhyade individer själva. På liknande sätt kan man anta att deltagare med blomsterallergi lätt bör kunna kategorisera blommor som positiva trots att deras attityd inte bör vara entydigt positiv då exponering är förenat med obehag. Detta då man är medveten om att samhället i stort tenderar att ha en positiv bild av blommor och denna värdering av blommor kan således finnas lättillgänglig i minnet.

För att kringgå detta problem utarbetade Olson och Fazio (2004) en mer personligt inriktad variant av IAT genom att modifiera de faktorer som de misstänkte som begränsande av mätningen. De argumenterar för att de underliggande mekanismerna i IAT inte enbart var befästa associationer mellan attributioner och koncept, utan att det fanns flertalet samverkande faktorer som speglade mätningen. Den första korrigeringen som gjordes var att Olson och Fazio (2004) bytte de

generella beteckningarna ”behagligt” och ”obehagligt” mot ”jag gillar” och ”jag gillar inte” som kan ses betona att det är individens personliga åsikt som var den relevanta. Detta då man kan anta att just beteckningarna ”behagligt” och ”obehagligt” kan ses rikta ställningstagandet till en generell hållning mot objektet, det vill säga att det skulle finnas ett normativt ”rätt” sätt att kategorisera detta objekt, och inte deltagarens egen attityd gentemot objektet. Olson och Fazio (2004) bytte även ut de objekt deltagarna ombads att kategorisera mot mindre normativt fastställda, såsom; kaffe och fotboll istället för klart ”obehagliga” (ex. bomber) och klart ”behagliga” (ex. blommor) detta med tanke på att det inte skulle föreligga en normativ värdering att falla tillbaka på. Den aktuella deltagarens värdering av objekten fastställdes i en inledande fas där deltagaren ombads att kategorisera dessa objekt efter vilken beteckning som bäst passade, ”jag gillar” eller ”jag gillar inte”. Exkluderande av ”error feedback” (att deltagaren efter en ”felaktig” kategorisering upplystes om detta), infördes även eftersom att det inte bör finnas något ”fel svar”. Olson och Fazio (2004) menar att denna form av feedback under mätningen förstärker uppfattningen att det är den generella åsikten som deltagaren skall rapportera och att det finns ett ”rätt” svar. Genom att eliminera tid som en begränsande faktor möjliggjorde de även att försöksdeltagaren inte uteslutande svarade med det som låg närmst till minnes. Denna mer personligt inriktade variant av IAT gav sedermera andra resultat än den standardiserade varianten av IAT vilket Olson och Fazio (2004) hävdar bättre speglar de attityder individen själv kan ses stödja.

Gawronski och Bodenhausen (2006) kritiserar dock detta teoretiserande och framhåller att det är konstruktionsmässigt felaktigt. Olson och Fazios (2004) förklaring skulle innebära en distinktion mellan representationer och ursprung av associationer i minnet, en separation mellan tolkning av samhällets normativa attityder och personliga associationer. Detta framstår enligt dem som högst osannolikt med tanke på tidigare forskning som gjorts på ”source memory”, vilket bygger på en fristående representation av ursprungsinformation i minnet (Johnson, Hashtroudi & Lindsay, 1993). Även så kallad ”sleeper effect” motsäger detta resonemang eftersom att detta begrepp grundar sig i att man med tiden minns informationen, men felar när det gäller dess ursprung. Med andra ord: ursprung och innehåll lagras separat (Kumkale & Albarrasin, 2004). Representationen för associationen i minnet skiljer sig inte som funktion av huruvida de är personliga eller kulturellt betingade.

Vi finner Olson och Fazio (2004) kritik av IAT viktig och deras försök att skapa en mer personligt inriktad IAT är goda även om det dessvärre verkar som att deras metod inte fullt ut möjliggör särskiljning mellan individens egna attityder och vetenskapen om den dominerande attityden i samhället. I följande stycke kommer därför artikels syfte behandlas närmare och en ny infallsvinkel för implicit attitydmätning läggas fram.

Ett nytt sätt att tänka

Syftet med denna artikel är att på en implicit nivå försöka mäta mer komplexa representationer och inte enbart associationer mellan två koncept, något som länge varit normen. I ljuset av tidigare framlagd kritik av IAT-mätningar hävdar vi att det är av största vikt att säkerställa att mätningen verkligen speglar individens egna attityder och inte attityder denne enbart har vetenskap om. Vi önskar således undersöka om det finns implicita propositionella representationer. Det tycks här aktuellt att närmare förklara begreppet proposition då mycket av följande teoretiserande bygger på denna grund. En proposition kan se som ett påstående som klargör förhållanden mellan koncept (Ashcraft, 2002). Negativa känslor mot spindlar skulle därför resultera i den propositionella representationen ”jag ogillar spindlar”. Enligt den psykologiska teorin ”case grammar” (Fillmore, 1968) kan man dela in en proposition efter vilken semantisk roll som tillskrivs varje ord. I sin enklaste form kan man dela in en proposition i objekt, subjekt och predikat. Subjektet i meningen ”jag ogillar spindlar” är således ordet ”jag”, det vill säga personen (eller ibland en tingest) som utför meningens handling. Predikatet i propositionen är ordet ”ogillar” vilket statuerar händelsen i meningen eller vilken relation som uttrycks mellan subjekt och objekt. ”Spindlar” kan således definieras som objektet vilket är mottagaren av handlingen i meningen.

I gällande artikel har således försök gjorts att undersöka om det på en implicit nivå kan särskiljas mellan objekt, subjekt och predikat. Möjligheten finns att den prediktiva validiteten förbättras om utskiljning sker mellan attityder som individen själv kan ses stödja och dem som snarare existerar som spegelbilder av samhällets attityder. Tanken är här att det aktuella subjektet i meningen bör ha en avgörande betydelse; om det är jag eller andra som ogillar exempelvis spindlar. Meningarna ”jag ogillar spindlar” och ”andra ogillar spindlar” bär således på markant skilda budskap medan de är identiska från ett associativt synsätt. Koppling mellan koncepten

”ogillande” och ”spindel” sker i båda dessa meningar men den vitala informationen om vem som besitter denna värdering, ”jag” eller ”andra”, faller bort. Denna utskiljning mellan egna och andras värderingar tror vi är av största relevans för den framtida utvecklingen inom implicit attitydmätning.

Implicit självförtroende som undersökningsobjekt

Vi har i denna studie valt att undersöka begreppet implicit självförtroende för att utforska implicita propositionella representationers potentiella existens. Självförtroende är ett intressant koncept som under åren väckt stort intresse och då ifrågasättande förekommit gällande individers förmåga till att korrekt rapportera sitt självförtroende har intresset växt för implicita mått inom detta område (Buhrmester, Blanton & Swann, jr, 2010). Rosenberg (1965) beskrev självförtroende som den attityd individen håller gentemot sig själv, positiv eller negativ. Vill man sedan addera begreppet implicit till självförtroende, kan man då säga att det är den del av självförtroendet som är introspektivt dolt för individen. Greenwald och Banaji (1995) definierar implicit självförtroende som en unik konstruktion, som klart särskiljer sig från explicit självförtroende genom att den agerar på undermedveten nivå. Den beskrivs som snabb, associativ, holistisk, automatisk och affektivt reglerad.

Vi anser att självförtroende är både ett lämpligt och intressant fenomen att undersöka i detta sammanhang då förmågan att explicit rapportera sina sanna värderingar gällande sig själv har ifrågasatts. Det kan även argumenteras för att människor kan vilja ge sken av att ha ett bättre självförtroende än de verkligen har för att presentera sig själv i ett bättre ljus (Buhrmester et al., 2010).

Metod för mätning. Den metod med vilken vi önskade uppnå tillgång till deltagarnas implicita propositionella representationer angående deras implicita självförtroende förlitar sig på teoretiserandet om falska minnets förekomst. Schacter (1999) talar om termen ”bias” för att symbolisera hur människors tidigare kunskap, trosuppfattningar och känslor påverkar vad och hur människor minns. Det ursprungliga ifrågasättandet av minnets ofelbarhet lades fram av Bartlett (1932) och gav upphov till så kallade ”Schema theories” som förespråkar synsättet att minnet besitter scheman som guidar all inkodning, lagring och minne av händelser enligt Alba och Hasher (1983). En individs kunskap om ett specifikt område, en sak eller annan aspekt av världen kan ses konstituera ett ”schema” som underlättar inkodning, lagring och sedermera hågkomst av information inom schemats område. Dessa

scheman kan dock ha en påverkan på vilken information som blir inkodad i minnet och kan modifiera denna information så att den bättre överensstämmer med tidigare föreställningar (Alba & Hasher, 1983). I liknande anda beskriver Whittlesea (1993) att när en mening kan bearbetas med lätthet uppstår en känsla av familjaritet som används som en heuristik på ett omedvetet plan. Denna känsla av familjaritet tolkas således som ett bevis på en tidigare upplevelse av ett stimulus även om detta ej är fallet. Som figur 1 illustrerar kan följaktligen information som överensstämmer med en persons tidigare schema leda till en underlättad bearbetning vilket resulterar i en känsla av familjaritet. Denna familjaritet medför antaganden om att informationen är gammal (tidigare påträffad).

Figur 1. Grafisk representation av falska minnens uppkomst.

Att undersöka implicit självförtroende. Åtta meningar utarbetades med syfte att fånga olika former av subjekt, objekt och predikat rörande självförtroende. Fyra av meningarna baserades på predikatet ”gillar” som har en positiv valens; ”jag gillar mig”, ”andra gillar mig”, ”jag gillar andra” och ”andra gillar varandra”. De fyra resterande meningarna baserades på predikatet ”ogillar” som har en negativ valens; ”jag ogillar mig”, ”andra ogillar mig”, ”jag ogillar andra” och ”andra ogillar varandra”. Subjektet varierades således mellan ”jag” och ”andra” och objektet mellan ”mig”, ”andra” och ”varandra” (se appendix 1 för genomgång av respektive menings kategorisering efter valens och subjekt). Tanken i gällande studie är att deltagare kommer tro sig komma ihåg att de sett ett påstående om detta är kongruent med dennes föreställningar av sig själv, alltså det schema de besitter som berör dem själva. Denna överensstämmelse antas underlätta bearbetning av meningen vilket kommer ge upphov till en känsla av familjaritet som attribueras som igenkänning.

En person med ett gott självförtroende antas således drabbas av falska minnen för meningen ”jag gillar mig” i större utsträckning än ”jag ogillar mig”. Åter vill vi poängtera att denna artikel önskar undersöka om det på implicit nivå föreligger propositionella representationer; det är således av viktigt att urskilja om deltagarna kommer ihåg meningar olika beroende på vilket det aktuella subjektet är; ”jag” eller

”andra”. Då de flesta personer brukar se sig själva i ett positivt ljus (Banaji & Prentice, 1994) antar vi att majoriteten kommer tro sig komma ihåg att de sett meningar med positiv valens, ”gillar”, i en större utsträckning än meningar med negativ valens, ”ogillar”. Meningarna ”jag gillar mig” och ”andra gillar mig” har båda likvärdig associativ innebörd, de innebär båda en koppling mellan jag och positivt, och borde då båda kunna antas kommas ihåg som gamla meningar oftare om fokus endast läggs på den associativa kopplingen mellan objektet jag och positivt. Det kan dock diskuteras hur mycket andras gillande spelar in på personens attityd gentemot sig själv. Trots att personens föreställning gällande om huruvida andra människor gillar denne till viss del kan ses som en relevant faktor för individens upplevda självförtroende, argumenterar vi för att detta inte bör vara avgörande. Att scheman, bidragande till en underlättad bearbetning, för vad andra tycker om en själv skulle existera finner vi osannolikt. Vi hävdar att relevanta aspekter av en persons självförtroende, det vill säga hur *de* värderar sig själva, bör kunna avläsas från tendensen att tro sig komma ihåg meningar med olik valens med subjektet ”jag”.

Fokus i analysen planerades att läggas på fyra av påståendena. Med dessa fyra meningar fångas de relevanta aspekterna med vilka vi hoppas kunna åskådliggöra vårt resonemang. De övriga framtagna meningarna inkluderades även med syftet att deras närvaro skulle bidra till att minska risken för att deltagarna skulle förstå vad det var vi önskade undersöka. Inledningsvis finns ett intresse av att veta om deltagarna tenderar att tro sig komma ihåg meningen: ”jag gillar mig” oftare än meningen ”jag ogillar mig”. De andra två meningarna som i denna artikel ses som viktiga är ”andra gillar mig” och ”andra ogillar mig”. En prediktion från ett associativt synsätt skulle innebära en lika stor skillnad mellan tendensen att bedöma meningarna ”jag gillar mig” och ”jag ogillar mig” som gamla meningar, som mellan meningarna ”andra gillar mig” och ”andra ogillar mig”. Det vill säga att alla meningar med positiv valens skulle bedömas som gamla oftare då det aktuella subjektet, jag eller andra, inte skulle spela någon roll. En prediktion från ett propositionellt perspektiv skulle innebära att det föreligger en tendens att bedöma meningen ”jag gillar mig” som en gammal mening oftare än meningen ”jag ogillar mig”. Detta då de flesta brukar ha ett positivt självförtroende och dessa meningar kan ses som kongruenta eller ej med de scheman personen har om sig själv. Ett liknande mönster bör dock inte finnas för meningarna ”andra gillar mig” och ”andra ogillar mig” då individens mentala representationer av

andras föreställningar om dem inte är relevanta, det vill säga vad individen tror att andra personer tycker om dem.

Viktigt att poängtera här är att det inte var deltagarnas faktiska minnesprestation som stod i fokus för denna analys utan förekomsten av en igenkänningsbias som resulterar i en större tendens att benämna attitydkongruenta meningar som ”gamla”. Eagly, Chen, Chaiken & Shaw-Barnes (1999) redogör för att de attityder människor besitter inte påverkar deras minnesprestation, det vill säga förmågan att korrekt urskilja mellan gamla och nya meningar. Så kallade ”recognition sensitivity”-mått möjliggör en bedömning av minnesprestation genom subtraktion av antalet felaktigt identifierade items (s.k. false alarms) från antalet korrekt identifierade (s.k. hits). För att möjliggöra en skattning av deltagarnas igenkänningsbias planerades därför att använda ”uncorrected recognition”-mått i vilket man adderar antalet false alarm och hits, det vill säga det totala antalet gånger deltagare kategoriserar en mening som gammal oavsett om detta var korrekt eller felaktigt (Srull, 1984). Eagly et al. (1999) redogör för att dessa mått, som inte korrigeras för att deltagaren använder sig av en gissningsstrategi eller annan bias, i större utsträckning uppmäter effekter av attitydkongruenta svar. Det kan här antas att när osäkerhet uppstår om huruvida ett stimulus upplevts tidigare tenderar deltagaren att gissa i linje med sina attityder.

Måttets implicita karaktär

Vi anser att en mätning av deltagarnas minnesbias för våra meningar har goda förutsättningar för att kvalificeras som ett tillförlitligt mått av implicit självkänsla. Testet är ett indirekt mått eftersom det ej förlitar sig på deltagarnas egna utsago om ämnet, vilket Greenwald och Banaji (1995) framhäver är av största vikt för implicit attitydmätning. De Houwer, Teige-Mocigemba, Spruyt, & Moors (2009) hävdar att förutom att man för varje implicit mått bör kunna specificera vad för attribut som orsakar resultatet i mätningen, och hur detta sker, bör det även betonas vikten av att det aktuella attributet som önskas mätas automatiskt orsakar mätningens resultat. Då mått kan besitta automatiska egenskaper på olika sätt är det av största vikt att specificering sker för varje måtts automatiska karaktär och att empiriska bevis för måttets automatiska kvaliteter fastställs (De Houwer et al., 2009). Ett implicit mått kan därför ses inneha automatiska aspekter då mätresultat förblir opåverkat av försök att förvränga eller hindra uttryck av attributet, då det ger upphov till samma effekt även under förhållanden där uppmärksamheten är delad eller då tillgänglig tid för

bearbetning är knapp. Att hävda deltagarens omedvetenhet gällande testets funktion kan följaktligen syfta till flera olika aspekter; att deltagaren ej är medveten om en attityds uppkomst eller existens, att deltagaren inte är medveten om det stimuli som aktiverat attityden eller att deltagaren inte är medveten om att attributet påverkar prestationen eller på vilket sätt detta sker (De Houwer et al., 2009). För att säkerställa att de aktuella försöksdeltagarna i gällande studie inte blev varse om vad som önskades skattas infördes en kontrollfråga efter det implicita testet där deltagarna ombads rapportera vad de antog testet gick ut på. Det är följaktligen till deltagarnas ovetskap om attributets påverkan på prestationen vi syftar till när vi hävdar testets omedvetna karaktär. I linje med Fazio och Olson (2003) önskar vi poängtera att det faktum att deltagare inte äger vetskap om att aktuella attityder blir undersökta inte ovillkorligen medför att en omedvetenhet finns över attitydens existens. Undersökning av andra aspekter av gällande tests automatiska karaktär ska inte ses som mindre centrala utan kan ses inspirera till fortsatt undersökning.

Prediktiv validitet

I linje med vår tidigare accentuering av vikten av attitydmätningars förmåga till prediktion, önskade vi införa ett mått för att undersöka det framtagna implicita måttets prediktiva validitet i förhållande till ett vedertaget accepterat explicit mått av självförtroende. Rosenbergs Self-Esteem Scale (Rosenberg, 1965) inkluderades följaktligen för att möjliggöra denna jämförelse. En skattning av deltagarnas attributionsstil med hjälp av Attributional Style Questionnaire (Peterson et al., 1982) valdes ut som det vi önskade predicera utifrån de olika måtten. Peterson et al. (1982) baserar sitt frågeformulär på logiken hos ”reformulated learned helplessness model” (Abramson, Seligman & Teasdale, 1978). I denna modell teoretiseras det att människors orsaksförklaringar till händelser varierar enligt tre dimensioner. Inledningsvis varierar personer till vilken grad de vanemässigt attribuerar orsaken till händelsen som resulterande från externa eller interna faktorer, det vill säga orsaker som rör den egna personen eller yttre omständigheter. En tendens att tillskriva negativa händelser till interna faktorer ses enligt denna modell som karakteristiskt för människor med depression och kan anses relaterat till ett försämrat självförtroende. Det har även uppmärksammats att människor likaså varierar i vilken grad de tenderar att attribuera händelser till övergående gentemot mer permanenta faktorer, det vill säga instabila attributioner kontra stabila attributioner. En attributionsstil där negativa

händelser tillskrivs stabila faktorer anses även vara karakteristiskt hos människor med depressiva symtom och skapar grund för att dessa symtom kan bli långvariga. Slutligen anses människor variera till vilken grad de tenderar att tillskriva orsaker till händelser som globala, vilka berör alla livsomständigheter, gentemot mer specifika attributioner, som endast berör en begränsad situation (Abramson et al., 1978). I linje med dessa antaganden kan man anta att människor med ett gott självförtroende bör ha en attributionsstil som möjliggör denna goda värdering av självet. En pessimistisk attributionsstil där negativa livshändelser huvudsakligen tillskrivs interna, stabila och globala faktorer antas således skada självförtroendet markant. En självtjänande attributionsstil blir således en sådan där positiva livshändelser huvudsakligen tillskrivas interna, stabila och globala faktorer.

Värde sågs i att även undersöka det explicita ställningstagandet till de åtta tidigare nämnda meningarna. Det är här intressant att undersöka hur det explicita ställningstagandet till meningarna ”jag gillar mig”, ”jag ogillar mig”, ”andra gillar mig” och ”andra ogillar mig” är relaterade till det explicita måttet, Rosenbergs Self-Esteem Scale (Rosenberg, 1965), och skattningen av attributionsstil med hjälp av Attributional Style Questionnaire (Peterson et al., 1982). Om meningarna lyckas fånga viktiga aspekter av självförtroende på en explicit nivå ökar förtroendet för att de även kommer att göra det på en implicit nivå.

Syfte

Innan arbetet går över till en mer utförlig beskrivning av det framtagna implicita måttet önskar vi sammanställa gällande hypoteser.

Den första hypotes berör de resultat som antas uppmätas om implicita propositionella representationer existerar vilket skulle innebära en möjlighet att på implicit nivå särskilja mellan individens egna attityder och dem de enbart har vetskap om:

- 1) Eftersom människor tenderar att ha en positiv självbild antas att meningar med positiv valens kommer betecknas som gamla oftare än meningar med negativ valens. Vi antar dock att detta mönster endast kommer att finnas för meningar med subjektet ”jag” som bär relevans för individens bedömning av sig själv.

Den andra hypotesen berör den prediktiva validiteten och lyder således:

- 2) Det implicita måttet av självförtroende skall äga bättre prediktiv förmåga än nyttjade explicita mått (Rosenbergs Self-Esteem Scale).

Metod

Deltagare

Deltagare selekterades utifrån ett bekvämlighetsurval; studenter vid Lunds universitet tillfrågades muntligen om deltagande i studien. Förbehållet krav för att delta i studien var goda kunskaper i svenska, detta för att säkerställa korrekt förståelse av frågorna som samtliga var på svenska. 53 studenter testades varav könsfördelningen var 33 kvinnor och 20 män. Deltagarnas ålder sträckte sig mellan 18 och 30, med en medelålder på 23. Deltagarna erhöll fika i form av kanelbulle och fruktdryck som kompensation för medverkan.

Material och apparatur

Testet utvecklades och genomfördes i dataprogrammet Matlab för att garantera en standardiserad distribution av undersökningen.

Implicit test av implicita propositionella representationer. I det Implicita testet valde vi att presentera de tidigare nämnda åtta meningarna i olika färger. Detta för att möjliggöra att i ett senare stadium kunna fråga om en mening påträffats tidigare i en viss färg, istället för om den påträffats tidigare överhuvudtaget. Med endast åtta meningskombinationer av relevanta objekt, subjekt och predikat ansågs en stor risk föreligga för att uppgiften skulle bli för simpel och deltagarna med lätthet skulle minnas vilka meningar de påträffat tidigare. Genom att presentera meningarna i olika färger som hölls konstant i en av fyra möjliga för varje mening, dock slumpmässigt fördelat på deltagare, uppfylldes även önskan att vilseleda deltagarna till att anta att den aktuella färgen var av betydande vikt.

Deltagarna informerades inledningsvis om att de skulle få se meningar skrivna i olika färger, en åt gången. De ombads att noga uppmärksamma varje mening och dess färg. När varje deltagare i egen takt tillgodosett sig informationen påbörjades testet genom ett knapptryck. Det implicita testet bestod av två faser; en instuderingsfas och en testfas. Under testets instuderingsfas introducerades de nämnda åtta meningarna, varav fyra av typen ”Jag gillar mig”, ”Andra gillar mig”, ”Andra

gillar varandra” och ”Jag gillar andra” samt med motsvarande fyra meningar med negationen ”ogillar” istället. Vardera mening presenterades åtta gånger i en slumpmässig ordning, där färgen alltså hölls konstant i en av fyra möjliga för varje mening, slumpmässigt fördelat över deltagarna. Meningarna presenterades en åt gången under två sekunder mot en vit bakgrund.

Testfasen av det implicita testet påbörjades med instruktionerna att deltagarna skulle få se gamla kombinationer av färg och mening samt nya kombinationer av färg och mening. Uppgiften var att ange om de tyckte att de kände igen en kombination sedan tidigare. Svar kunde ges på följande sätt: ”Ny” om de inte kände igen kombinationen av mening och färg. Kände de igen kombinationen av mening och färg gavs två olika svarsalternativ: ”Kommer ihåg” och ”Bekant”. Alternativet ”Kommer ihåg” instruerades att användas när deltagaren kände igen en kombination, kom ihåg vad de upplevde och kunde föreställa sig det tillfälle då meningen först visades. Alternativet ”Bekant” instruerades att användas när de kände igen en kombination som bekant, utan att de kom ihåg vad de upplevde när de först såg meningen, och inte kunde föreställa sig det tillfälle då meningen först visades. Slutligen så betonades vikten av att de bara skulle svara på om de mindes kombinationen av mening och färg, och att de inte skulle lägga någon värdering i meningarna. Även i denna andra fas startade deltagarna igång testet genom att trycka på ”klar” efter att de tillgodosett sig informationen. Deltagarna tog ställning till 128 kombinationer av mening och färg, varav hälften var kombinationer som tidigare påträffats, och den andra hälften var nya kombinationer. Viktigt att betona är att även här fördelas ordningen på hur meningarna presenteras och kombination av mening och färg slumpmässigt.

Attributional Style Questionnaire. För att bedöma deltagarnas attributionsstil användes en svensk översättning av Attributional Style Questionnaire (Peterson et. al., 1982). Instruktionerna till detta test var att deltagarna livligt skulle sätta sig in i tolv beskrivna scenarion. Dessa är fördelade på sex positiva händelser där hälften berör prestationer, såsom; ”Du får en löneökning”, och den andra hälften behandlar mer mellanmännsliga relationer såsom; ”Du träffar en vän som ger dig beröm för ditt utseende”. På ett likande sätt speglar hälften av de resterande sex meningarna negativa händelser i prestationssammanhang, såsom; ”Du har letat efter ett arbete en längre tid utan framgång” och resterande mellanmännsliga sammanhang; ”Du går på en dejt och den går dåligt” (se appendix 2 för en full redogörelse för scenarion och översättning). Deltagarna ombads att uppge med egna ord i ett textfält den viktigaste

orsaken till att situationen inträffade. Därefter attribuerade de orsaken till händelsen som resulterande från externa eller interna faktorer utifrån den skala som visades på skärmen; 1) Helt andra människor/omständigheter, 2) Delvis andra människor/omständigheter, 3) Neutral, 4) Delvis mig, 5) Helt mig. Testet är en förkortad version från dess ursprungliga form för att passa syftet för denna undersökning. Dimensionerna stabil/instabil och global/specifik är därför exkluderade i ett försök att minska testningens omfång.

Explicit ställningstagande. I det explicita ställningstagandet till de framtagna meningarna uppmanades deltagarna att ta ställning till huruvida de ansåg att de aktuella påståendena, exempelvis ”andra gillar mig”, stämde eller ej på en skala från 1: stämmer inte alls, till 5: stämmer mycket bra. Deltagarna fick här ta ställning till samma mening två gånger i slumpmässig ordning för att ge oss ett mer reliabelt attitydmått.

Rosenbergs Self-Esteem Scale. Skattning av deltagarnas explicita självförtroende skedde med Rosenbergs Self-Esteem Scale (Rosenberg, 1965) vilket är ett frekvent använt explicit mått av självförtroende. Testet gavs översatt till svenska för att hålla testprocessen enhetlig (se appendix 3 för aktuell översättning samt original). Ställningstagande görs här om huruvida deltagarna håller med om påståenden som ”På det stora hela, är jag tillfreds med mig själv” på en skala från 1: stämmer inte alls, till 5: stämmer mycket bra.

Procedur

Försökspersonerna deltog under informerat samtycke. Försöksdeltagarna distribuerades ut på fyra datorer i ett laboratorium, dock var stationerna inte alltid fullbelagda. De uppmanades att ta god tid på sig och noga läsa igenom instruktionerna.

Testprocessen bestod av sex delmoment. (1) Inledningsvis distribuerades det implicita testets instuderingsfas följt av dess testfas. (2) Efter att ha avslutat det implicita testet tillfrågades deltagarna om de kunde ana vad testet önskat mäta, detta för att säkerställa deltagarnas omedvetenhet rörande testets funktion. Vi fann det lämpligt att införa denna fråga direkt efter det implicita testet, då vi befarat att de senare delarnas mer explicita karaktär skulle uppmärksamma deltagarna på att mätningen rörde självförtroende. Efter genomgång av deltagarnas antaganden konstaterades att enbart en person berört ämnet självkänsla vilket endast motsvarar

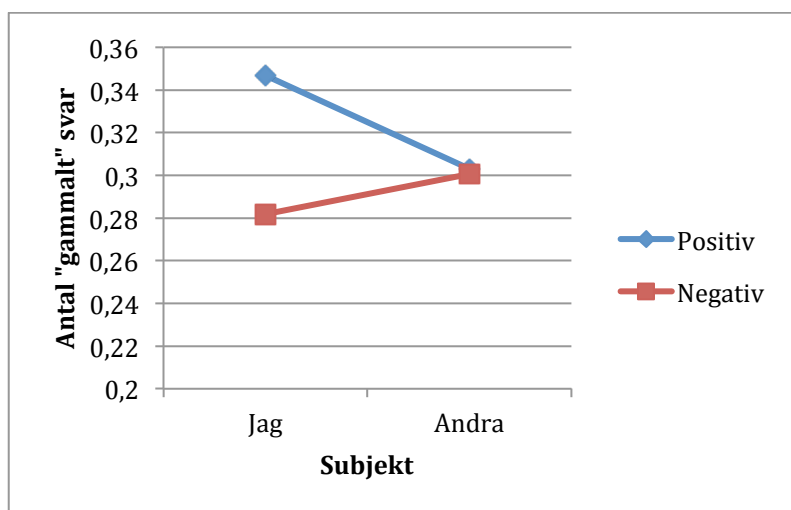
1.89 % av deltagarna (se appendix 4 för full genomgång av samtliga antaganden). (3) Följande delmoment var skattning av deltagarnas attributionsstil med hjälp av Attributional Style Questionnaire. (4) Det explicita ställningstagande till de åtta meningarna utgjorde testets fjärde delmoment och den (5) explicita mätningen av deltagarnas självförtroende med hjälp av Rosenbergs Self-Esteem Scale distribuerades som delmoment fem. (6) Avslutningsvis ombads deltagarna uppge ålder och kön. Varje delmoment inledes på deltagarens egna kommando med hjälp av ett knapptryck efter att de tillgodosett sig informationen.

Efter avslutad datainsamling tackades studenterna och studiens syfte delgavs via mail, eftersom rekrytering av deltagare till stor del skedde inom samma klasser och risken för spridning av information rörande studien till nästkommande försökspersoner ansågs föreligga.

Resultat

Den första hypotesen

För att undersöka om det aktuella subjektet har inverkan vid bedömning om meningar i olik valens har setts tidigare i en viss färg utfördes en tvåvägs upprepad ANOVA med faktorerna valens (2: positiv, negativ) och typ av subjekt (2: jag, andra). Den beroende variabeln var det totala antalet gamla svar (bekant, kommer ihåg) oberoende av om det var gamla eller nya kombinationer av mening och färg, delat med det samlade antalet som gick att kategorisera som gammalt. Höga värden visade på frekvent kategorisering av meningen som "gammal" där värdet 1 symboliserar en kategorisering av meningen som gammal vid samtliga tillfällen. Vid förekomst av minnesbias bör totala antalet gamla svar öka för attitydkongruenta meningar. Analysen påvisade att det fanns en signifikant interaktionseffekt mellan valens och subjekt, $F(1, 52) = 10.23, p < .005$ (se figur 2). Det vill säga, att effekten av valens varierade beroende på vilket det aktuella subjektet var. Det förekom endast en positiv minnesbias för subjektet "jag", det vill säga att meningen "jag gillar mig" antogs vara en gammal mening i större utsträckning än meningen "jag ogillar mig". För subjektet "andra" förelåg ingen sådan urskiljning och meningarnas "andra gillar mig" och "andra ogillar mig" antogs kommas ihåg i liknande utsträckning.

Figur 2. Effekten av valens beroende på subjekt.

Uppföljningsanalys gjordes med hjälp av envägs upprepad ANOVA separat för subjekten ”jag” och ”andra” vilket bekräftade den nämnda företeelsen. Inledningsvis genomfördes en envägs upprepad ANOVA för att undersöka om det förelåg en signifikant skillnad mellan deltagarnas tendens att svara bekant på meningar med subjektet ”jag” beroende på meningens valens, i linje med hypotesen att meningen ”jag gillar mig” oftare bör benämnas som bekant än meningen ”jag ogillar mig”. Det fanns en signifikant effekt för valens, $F(1, 52) = 16.87, p < .005$. Det förelåg följaktligen en signifikant skillnad mellan medelvärdena för hur ofta meningen ”jag gillar mig” ($M = 0.35$) och meningen ”jag ogillar mig” ($M = 0.28$) blev bedömda som gamla meningar. En envägs upprepad ANOVA utfördes även för att uppskatta hur frekvent meningarna ”andra gillar mig” och ”andra ogillar mig” antogs ha setts tidigare i en viss färg och således skattades som gamla. I denna analys uppmättes ingen signifikant effekt för valens, $F(1, 52) = .02, p > .05$. Ingen urskiljning sågs således göras mellan meningarna med olika valens där subjektet var ”andra”. Tendensen att benämna meningarna ”andra gillar mig” ($M = 0.30$) och ”andra ogillar mig” ($M = 0.30$) som gammal var således likvärdig.

Den andra hypotesen

Relationer mellan de aktuella måtten i artikeln undersöktes genom beräkningar av Pearson-korrelationer. För det implicita måttet fastställdes två differensmått. Differensen för subjektet ”jag” fastställdes genom att subtrahera antalet gånger meningen ”jag ogillar mig” antogs var en gammal mening från det antal gånger ”jag

gillar mig” rapporterats som en gammal mening. Ett positivt värde representerade här en tendens till att kategorisera fler meningar med positiv valens som gamla i förhållande till samma kategorisering för meningar med negativ valens. På samma sätt skapades ett differensmått för subjektet ”andra” där antalet benämningar av meningen ”andra ogillar mig” som en gammal mening subtraherades från det antal gånger samma bedömning gjordes för meningen ”andra gillar mig”. Även här resulterade en tendens att i större utsträckning kategorisera meningar med positiv valens som en gammal mening i ett positivt värde.

För fastställning av ett värde representerande deltagarnas attributionsstil på Attributional Style Questionnaire summerades skattningarna från 1 till 5 för varje fråga (5: helt mig, 1: helt andra/yttre faktorer). Värdet för skattningar på positiva händelser summerades direkt medan värdet från skattningar på negativa händelser först vändes genom att subtrahera svaret från 6. En skattning på 5 (motsvarande ”Helt mig”) på det negativa påståendet ”Du har letat efter ett arbete en längre tid utan framgång” resulterar följaktligen i värdet 1. Resulterande summa delades på det totala antalet frågor och höga värden kom att representera en självtjänande attributionsstil där positiva händelser huvudsakligen tillskrivs den egna personens förtjänst medan negativa händelser tenderar att tillskrivas yttre faktorer.

Deltagnas resultat på Rosenbergs Self-Esteem Scale fastställdes genom summering av positiva frågor på en skala från 1 till 5 (1: stämmer inte alls, till 5: stämmer mycket bra) där negativa frågor vändes (genom subtraktion från 6). Höga värden kom således att indikera ett gott självförtroende.

För det explicita ställningstagandet till de framtagna meningarna summerades skattningarna från 1 till 5 (1: stämmer inte alls, till 5: stämmer mycket bra) för varje mening där ett medelvärde togs över frågor av samma typ. Resulterande värden användes för att skapa differensmått för respektive subjekt. För subjektet ”jag” subtraherades medelvärdet för de skattningar deltagaren gjorde på meningen ”jag ogillar mig” från medelvärdet av skattningarna som denne gjorde på meningen ”jag gillar mig”. Differensmättet för subjektet ”andra” fastställdes på ett likvärdigt sätt och medelvärdet från skattningar på meningen ”andra ogillar mig” subtraherades från medelvärdet på skattningar av meningen ”andra gillar mig”. Positiva värden på de explicita differensmåttan kom att representera en mer positiv inställning till sig själv; följaktligen att deltagaren gillar sig själv.

Som kan avläsas i tabell 1 var varken det implicita differensmättet för subjektet ”jag” eller ”andra” korrelerat med attributionsstil, mätt med Attributional Style Questionnaire. Vad gäller Rosenbergs Self-Esteem Scale fanns en stark, positiv korrelation med Attributional Style Questionnaire. En självtjänande attributionsstil verkar således vara sammanlänkad med ett gott självförtroende mätt på en explicit nivå.

Tabell 1

Korrelationer mellan aktuella mått

	Expldiff-jag	Impldiff-jag	Expldiff-andra	Impldiff-andra	Rosenberg	Attributionsstil
Expldiff-jag	-	.186	.650**	.040	.754**	.471**
Impldiff-jag		-	.108	.317*	.183	.093
Expldiff-andra			-	-.132	.572**	.369**
Impldiff-andra				-	.014	-.032
Rosenberg					-	.507**
Attributionsstil						-

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

Ökad förståelse för det implicita måttet

I tabell 1 går även att avläsa att resultaten från Rosenbergs Self-Esteem Scale uppvisade en svag, positiv korrelation med det implicita differensmättet för subjektet ”jag”. Det implicita differensmättet för subjektet ”andra” uppvisade dock ingen sådan korrelation.

Differensmättet för subjektet ”jag” för det explicita ställningstagandet uppvisade en svag, positiv korrelation med det implicita differensmättet för samma subjekt. En positiv inställning till sig själv, det vill säga en starkare tendens att tycka att meningen ”jag gillar mig” stämmer än meningen ”jag ogillar mig”, var därför relaterat till en tendens att bedöma fler meningar med positiv valens som tidigare sedda för meningar med subjektet ”jag” i det implicita testet. Det explicita differensmättet för subjektet ”andra” påvisade dock en svag, negativ korrelation med det implicita differensmättet för subjektet ”andra”. En tendens att bedöma fler meningar med positiv valens och ”andra” som subjekt som gamla meningar, resulterande i ett positivt värde, kunde således ses delvis sammanlänkat med ett

negativt värde på det explicita ställningstagandet. En indikation av att personen tenderade uppge att meningen ”andra ogillar mig” stämde i större utsträckning än meningen ”andra gillar mig”.

Differensmått för subjekten ”jag” och ”andra” för det explicita ställningstagandet till de framtagna meningarna visade båda på en stark, positiv korrelation med resultaten från det explicita måttet av självkänsla, Rosenbergs Self-Esteem Scale. Ett gott självförtroende uppmätt på explicit nivå var således sammanlänkat med att deltagarna tenderade att även uppvisa att ”självgillande” vid ett explicit ställningstagande till de framtagna meningarna. Dessa explicita differensmått visade även på starka, positiva korrelationer med Attributional Style Questionnaire.

De implicita differensmått för subjektet ”jag” och ”andra” visade dock en medelstark, positiv korrelation med varandra. En tendens att beteckna fler meningar med positiv valens som gamla meningar vid ett visst subjekt var följaktligen relaterat till en liknande tendens för det andra subjektet. I en liknande anda visade differensmått för det explicita ställningstagandet för de båda subjekten på en stark, positiv korrelation med varandra. En skattning att meningar med positiv valens stämde i större utsträckning än meningar med negativ valens vid det ena subjektet var således sammanlänkat med samma disposition för det andra subjektet.

Diskussion

Den första hypotesen

Som analysen visar uppmättes intressanta resultat gällande artikelns första hypotes; *eftersom människor tenderar att ha en positiv självbild antas att meningar med positiv valens kommer betecknas som gamla oftare än meningar med negativ valens. Vi antar dock att detta mönster endast kommer att finnas för meningar med subjektet ”jag” som bär relevans för individens bedömning av sig själv.* Effekten av meningens valens är olika beroende på det aktuella subjektet. Detta i överensstämmelse med den propositionella prediktionen som statuerar att det endast bör förekomma en tendens att oftare bedöma meningar med positiv valens som gamla för meningar med subjektet ”jag”. Rådande teoretiserande anser att detta kan bero på att det enbart är subjektet ”jag” som är av vikt och kan ses överensstämma med personens scheman de besitter gällande dem själva. För meningar med subjektet ”andra” verkar ingen minnesbias förekomma. Man kan här anta att dessa meningar,

beträffande vad andra tycker, inte är relevanta för deltagarna och ingen urskiljning görs mellan dem. Stöd finns således för att meningen ”jag gillar mig” i större utsträckning betecknades som tidigare beskådad i en vis färg än meningen ”jag ogillar mig”. Detta till den grad att meningen ”jag ogillar mig” antogs kommas ihåg som gammal mindre frekvent än meningarna med subjektet ”andra” oavsett valens.

Ovanstående fynd anser vi är fascinerande då det kan ses svårt att förklara varför en minnesbias inte uppmättes för meningar med subjektet ”andra” på alternativa sätt. Ett antagande att det exempelvis inte är deltagarnas självförtroende som fångas utan enbart på vilket humör de var när de utförde testet anser vi kan avfärdas. Att individens sinnesstämning påverkar vad denne minns (Fiedler, Nickel, Muehlfriedel, & Unkelbach, 2001) skulle i detta fall kunna leda till antaganden att deltagarna på grund av att de blev väl bemötta och tyckte att deltagande i studien var intressant var på ett bra humör och därför mindes fler meningar med positiv valens. Detta fall illustrerar vikten av studiens fynd på ett bra sätt genom att visa på hur osannolikt det är att en så enkel aspekt skulle förklara fenomenet. Deltagarnas sinnesstämning förklarar nämligen inte varför det endast förekom en positiv minnesbias för meningarna med subjektet ”jag”. Om deltagarnas humör spelat in borde alla meningar med positiv valens antas vara gamla i större utsträckning än meningar med negativ valens. Den stora skillnad som föreligger mellan tendensen att bedöma meningar med positiv valens som gamla, mellan meningarna med olika subjekt menar vi är en banbrytande upptäckt, med tanke på att dessa meningar är associativt lika och denna signifikanta skillnad inte bör föreligga enligt detta synsätt. Vi anser att resultatet lägger grund för bevis att det även på en implicit nivå går att särskilja mellan de attityder som individen själv står för och dem de endast har vetskap om. En mycket viktig aspekt då målet för attitydmätning självklart är att få en bild av den aktuella individens egna åsikter.

Den andra hypotesen

Resultaten ser dock mindre upplyftande ut gällande artikelns andra hypotes; *det implicita måttet av självförtroende skall äga bättre prediktiv förmåga än nyttjade explicita mått (Rosenbergs Self-Esteem Scale)*. De två differensmått som framtagits ur resultatet av det implicita testet uppmäter ingen nämnvärd korrelation med deltagarnas attributionsstil, mått med Attributional Style Questionnaire (Peterson et al., 1982). Resultaten från det explicita måttet, Rosenbergs Self-Esteem Scale

(Rosenberg, 1965), och Attributional Style Questionnaire uppvisar dock en stark, positiv korrelation. En självtjänande attributionsstil, det vill säga en tendens att tillskriva orsaken till positiva händelser till den egna personens förtjänst medan orsaken till negativa händelser till yttre omständigheter, är således ihopkopplat med ett gott självförtroende mätt på en explicit nivå. Trots att detta initialt kan ses som nedslående för det implicita testet kan en diskussion vara på sin plats om attributionsstils lämplighet som det vi önskade predicera. Inledningsvis fanns förhoppningar om att det implicita måttet skulle äga högre prediktiv validitet gentemot deltagarnas attributionsstil, jämfört med det använda explicita måttet, Rosenbergs Self-Esteem Scale. En viktig aspekt som eventuellt förbisågs var att skattningen av attributionsstil även den är en explicit skattning. Det vill säga att ett ifrågasättande beträffande deltagarnas faktiska förmåga till introspektion gällande deras attributionsstil kan förekomma. Det går även lätt att föreställa sig att aspekter av social önskvärdhet kan spela in här. Likt fenomenet att individer gärna vill ge sken av att ha ett gott självförtroende (Buhrmester et al., 2010), kan man även tänka sig att de också kan önska ge en bild av att de innehar en positiv attributionsstil. Eventuellt kan individen känna att en tillskrivning av orsaken till negativa händelser som personlig och positiva händelser till externa faktorer just ger sken av en ”negativ” och självskadande inställning till sig själv. En inställning som kanske inte värderas högt i ett modernt och individualiserat samhälle där en betoning av personlig utveckling råder. Med detta i åtanke är det tänkvärt att ställa frågan om det implicita måttet eventuellt hade kunnat uppmäta en starkare korrelation med ett mer renodlat beteendemått som inte är beroende av självskattning. Hur ett sådant beteendemått skulle utformas är inte helt lätt att fastställa men det finns stort intresse av att undersöka om gällande implicita måtts prediktiva validitet hade kunnat förbättras. Om detta beteendemått hade kunnat beröra aktiviteter som är mer spontana, såsom antal ögonblinkningar eller andra nervösa beteenden, hade vi eventuellt kunnat uppmäta en bättre prediktiv validitet för vårt mått. Detta i linje med förespråkare av att medvetet beteende kan ses bättre överensstämma med explicita attityder medan det automatiska beteendet mer kan ses som en produkt av implicita attityder (Fazio, 1990). Enligt Fazio och Olson (2003) teoretiserande om den tidigare nämnda MODE-modellen borde implicita mått just predicera bättre under förhållanden där motivationen och/eller tillfälle för bearbetning är knapp. Deltagarna i experimentet hade här både gott om tid att tänka över deras svar till frågorna och kan ha varit

påverkade av en önskan att presentera sig själva i ett positivt ljus. Vi bad dem nämna den huvudsakliga orsaken till en händelse, men hade kunnat be dem nämna den första orsaken de kommer på eller sätta in en tidsbegränsning på svaret för att få deltagarna att inte reflektera för mycket över deras svar.

Som nämnts tidigare menar Greenwald et al. (2009) att en starkare prediktion kan göras med resultat från både explicita och implicita mått, i deras fall det implicita måttet IAT. De menar att både implicita och explicita mått kan ses förklara varians i kriterievariabeln som det andra måttet inte gör. Båda kan således bidra med något som den andra inte gör. Då vi inte uppmätt någon korrelation mellan de implicita differensmått och attributionsstil så är det tyvärr inte aktuellt att anta att de explicita och implicita måtten ihop kan predicera attributionsstil bättre.

Ökad förståelse för det implicita måttet

Andra resultat värda att nämna för att öka förståelsen för det implicita måttet är korrelationen mellan det redan accepterade explicita måttet och det implicita måttet. Det explicita måttet, Rosenbergs Self-Esteem Scale (Rosenberg, 1965), visar på en svag, positiv korrelation med det implicita differensmåttet för subjektet ”jag” medan ingen korrelation ses med det implicita differensmåttet för subjektet ”andra”. Då ingen urskiljning direkt gjordes mellan meningarna med subjektet ”andra” är det lätt att tänka sig att det således inte heller kan uppstå en korrelation med det explicita måttet. För meningar med subjektet ”jag”, som vi argumenterar är våra viktbara meningar, finns alltså en svag tendens till att de som har ett positivt självförtroende på en explicit nivå även har detta på en implicit nivå.

En annan intressant aspekt är att kontrollera hur det explicita ställningstagandet till de framtagna meningarna är relaterade till det implicita måttet. Detta då både skattningen med Rosenbergs Self-Esteem Scale och det explicita ställningstagandet kan ses som explicita mått av självförtroende. Det explicita differensmåttet för subjektet ”jag” visar en svag, positiv korrelation med det implicita differensmåttet för subjektet ”jag”. En tendens att bedöma fler meningar som gamla vid en positiv valens och subjektet ”jag” ses därför relaterat till en tendens att värdera meningen ”jag gillar mig” som mer sanningsenlig än meningen ”jag ogillar mig”. Detta innebär att en minnesbias för meningar med positiv valens, och subjektet ”jag”, till vis del är relaterat till ett gillande av sig själv mätt genom ett explicit ställningstagande till våra framtagna meningar. Denna svaga positiva korrelation är

nästan likvärdig med den som är gällande för korrelationen mellan Rosenbergs Self-Esteem Scale och det implicita differensmättet för subjektet ”jag”.

Det explicita differensmättet för subjektet ”andra” visar dock en svag, negativ korrelation med det implicita differensmättet för subjektet ”andra”. När deltagaren uppmäter ett negativt värde från det explicita ställningstagandet, resulterande från att meningen ”andra ogillar mig” skattas som mer sanningsenlig än meningen ”andra gillar mig”, tenderar positiva värden existera från det implicita differensmättet med samma valens, resulterande från en tendens att bedöma fler meningar med positiv valens som gamla med detta subjekt. Denna korrelation skiljer sig således från den som är gällande för Rosenbergs Self-Esteem Scale och det implicita differensmättet för subjektet ”andra” där ingen korrelation uppmätts. Varför detta mönster uppstår är svårt att avgöra, men värt att poängtera är att denna negativa korrelation mellan det explicita differensmättet för subjektet ”andra” och det implicita differensmättet för subjektet ”andra” är relativt svag.

Det kan nu ses som aktuellt att se hur de två olika explicita måtten korrelerar med varandra. Analysen visar att differensmått för ”jag” och ”andra” för det explicita ställningstagandet till de framtagna meningarna båda påvisar starka, positiva korrelationer med Rosenbergs Self-Esteem Scale, det explicita måttet av självförtroende. Detta resultat innebär att positiva värden, resulterande från ett starkare medhåll för meningar med positiv valens, på det explicita ställningstagandet till de framtagna meningarna är relaterat till ett gott självförtroende mätt med detta accepterade explicita mått. Detta kan ses som bevis för att de framtagna meningarna fångar relevanta aspekter av självförtroende så som det var tänkt och bekräftar därför deras duglighet.

Det är även värt att påpeka att de explicita differensmått för de båda subjekten även uppmäter starka, positiva korrelationer med attributionsstil mätt med Attributional Style Questionnaire (Peterson et. al., 1982). Dessa korrelationer är dock något svagare än för vad som uppmättes mellan Rosenbergs Self-Esteem Scale och Attributional Style Questionnaire. Att denna starka korrelation uppmätts mellan det explicita ställningstagandet till meningarna och deltagarnas attributionsstil kan ses ytterligare bekräfta de framtagna meningarnas relevans då en självtjänande attributionsstil bör vara sammanlänkat med en positiv värdering av sig själv, det vill säga ett bra självförtroende.

En sista intressant aspekt som vi valt att presentera i analysen är hur de två implicita differensmått korrelerar med varandra i förhållande till korrelationen mellan de två explicita differensmått. De implicita differensmått för subjekten ”jag” och ”andra” visar en medelstark, positiv korrelation med varandra. Högre poäng på det ena implicita differensmättet, resulterande från en högre tendens att benämna fler meningar med positiv valens som gamla meningar, kan således ses sammanlänkat med högre poäng på det andra differensmättet. På samma vis bör således låga värden på det ena differensmättet vara relaterat till låga värden på det andra differensmättet. Viktigt att påpeka är att trots att en korrelation uppmäts som säger att höga värden för det ena subjektet är förknippat med höga värden för det andra subjektet, kvarstår det viktiga fenomenet att meningar med positiv valens oftare betecknades som gamla enbart för meningar med subjektet ”jag”. Även om en svag tendens pekar mot att meningar med positiv valens i större utsträckning benämndes som gamla meningar, även för meningar med subjektet ”andra”, är denna skillnad långt från signifikant. Differensmått för subjekten ”jag” och ”andra” för det explicita ställningstagandet visar på en stark, positiv korrelation med varandra. En bedömning av meningar med positiv valens som mer sanningsenliga än meningar med negativ valens för det ena subjektet kunde därför ses återspeglas i en liknande tendens gällande det andra subjektet. Korrelationen mellan de explicita differensmått är således starkare än för korrelationen mellan de implicita differensmått. Detta ser vi inte som överraskande då det är lätt att föreställa sig att en person, ställd inför att göra detta explicita ställningstagande till meningarna, exempelvis skulle kunna svara konsekvent på meningarna ”jag gillar mig” och ”andra gillar mig”. Om personen gillar sig själv, vilket borde symbolisera ett gott självförtroende, skulle denna troligtvis även kunna tänka på en del personer som också gillar denne. Det är även viktigt att framhålla att viljan att ge sken av att ha ett gott självförtroende kan spela in vid detta explicita ställningstagande. Likaså kan denna starkare korrelation mellan de två explicita differensmått antas resultera från en vilja att svara konsekvent.

Åter till syftet

Syftet i gällande studie är att undersöka mer komplexa representationer och således utreda om det finns implicita propositionella representationer. Att det föreligger en skillnad för effekten av meningens valens beroende på om den aktuella meningens subjekt är ”jag” eller ”andra” är därför mycket intressanta och betydande

resultat. Vi anser dock att ytterligare efterforskning gällande ämnet är nödvändig för att full förståelse för fenomenet ska uppnås och att detta ska kunna användas framgångsrikt vid prediktion.

Vi önskar vidare poängtera att implicita propositionella representationers existens självklart inte antas vara limiterade till att endast existera för självkänsla. Tanken är att denna representation ska kunna existera för alla former av attityder. Framtida undersökningar hade därför varit intressanta där andra attityder belysts så som fördomar eller politiska åsikter.

För att ytterligare testa om det finns implicita propositionella representationer hade ett annat mått än minne kunnat erbjuda mer bevis. Förslagsvis hade även Whittlesea, Jacoby & Girards (1990) undersökningsdesign kunnat användas där deltagare blev ombudda att uppge om ord blivit presenterade tidigare i experimentet eller ej. I detta experiment presenterades alla de ord deltagarna var ombudda att bedöma under en ”mask” (en form av täckning över orden) av varierande densitet. Whittlesea et al. (1990) fann att en lättare mask (mindre tät täckning över orden) medförde att deltagarna hade en tendens att bedöma dessa ord som tidigare presenterade. Tanken är här att när masken inte var så tät underlättades den kognitiva bearbetningen av ordet vilket kom att attribueras som igenkänning. Detta resonemang är således samma som användes för denna studies teoretiserande gällande falska minnens uppkomst. Viktigt att påpeka är att deltagarna i de flesta fall förblev omedvetna om att masken varierade i densitet. Denna design hade kunnat anpassas för att undersöka implicita propositionella representationers existens genom en jämförelse huruvida kategorisering av de åtta framtagna meningarna som tidigare sedda påverkades av denna mask. Meningar som stämmer med en deltagares scheman borde vara lättare att bearbeta och borde således benämnas som en tidigare presenterad mening trots en tjockare mask. Det hade även varit intressant att be deltagare skatta hur tydligt meningarna var presenterade på en datorskärm, exempelvis igenom en procent-skattning, där meningarna var presenterade med varierande grad av mask. Meningar som stämde överens med deltagarens scheman borde då skattas som mindre täckta av masken, och således som mer tydliga, då bearbetning underlättades av denna överensstämmelse med deltagarens schema. Undersökningar som dessa skulle i teorin kunna ge intressanta resultat. Om bevis kan fastställas från flera håll för implicita propositionella representationers existens skulle detta självklart gynna deras genomslagskraft.

En viktig aspekt som dessvärre ej gjorde sig möjlig på grund av arbetets begränsade tidsram var att testa gällande måtts test-retest reabilitet. Stort intresse finns för att utröna om liknande mätresultat uppmäts för samma individ över tid för att bevisa testets tillförlitlighet.

När det gäller testets automatiska karaktär hade det varit av intresse att undersöka huruvida samma bias varit närvarande i mätresultaten även om deltagare varnats för tendensen att svara attitydkongruent. Ett mätresultat som fortsatt blir påverkat att deltagarnas tendens att svara attitydkongruent trots varning kan ses som ett bevis på att den aktuella bias som föreligger sker automatiskt och är svår att medvetet kontrollera.

Det står klart att mer forskning på området krävs innan implicita propositionella representationer kan förstås närmare och användas vid prediktion. Resultatet i denna artikel talar dock sitt tydliga språk och visar att det är en lite chans att dessa resultat uppmätts av en slump. En minnesbias för meningar med positiv valens uppmättes enbart för meningar med subjektet ”jag”. Detta anser vi skapar hopp om att på en implicit nivå kunna skilja mellan de attityder individen själv stödjer och de den endast har vetskap om.

Referenser

- Abramson, L. Y., Seligman, M. E. P., & Teasdale, J. D. (1978). Learned helplessness in humans: Critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology, 87*(1), 49-74.
- Alba, J. W., & Hasher, L. (1983). Is Memory Schematic? *Psychological Bulletin, 93*(2), 203- 231.
- Ashcraft, M. H. (2002). *Cognition*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Banaji, M. R. & Prentice, D. A. (1994). The Self In Social Contexts. *Annual Review of Psychology, 45*(1), 297-332.
- Bartlett, F. C. (1932). *Remembering: A study in experimental and social psychology*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Buhrmester, M. D., Blanton, H., & Swann, Jr., W. B. (2010). Implicit Self-Esteem: Nature, Measurement, and a New Way Forward. *Journal of Personality and Social Psychology, 100*(2), 365-385.
- Cunningham, W. A., Raye, C. I., & Johnson, M. K. (2004). Implicit and explicit evaluation: fMRI correlates of valence, emotional intensity, and control in the processing of attitudes. *Journal of Cognitive Neuroscience, 16*(10), 1717–1729.
- De Houwer, J., Teige-Mocigemba, S., Spruyt, A., & Moors, A. (2009). Implicit Measures: A Normative Analysis and Review. *Psychological Bulletin, 135*(3), 347-368.
- Devine, P. G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of Personality and Social Psychology, 56*(1), 5–18.
- Devine, P.G., Plant, E.A., Amodio, D.M., Harmon-Jones, E., & Vance, S.L. (2002). The regulation of explicit and implicit race bias: The role of motivations to respond without prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology, 82*(5), 835-848.
- Eagly, A. H., Chen, S., Chaiken, S., & Shaw-Barnes K. (1999). The Impact of Attitudes on Memory: An Affair to Remember. *Psychological Bulletin, 125*(1), 64-89.

- Fazio R. H. (1990). Multiple processes by which attitudes guide behavior: the MODE model as an integrative framework. *Advances in experimental social psychology*, 23, 75–109.
- Fazio, R. H., Jackson, J., Dunton, B., & Williams, C. (1995). Variability in automatic activation as an unobtrusive measure of racial attitudes: A bona fide pipeline? *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(6), 1013-1027.
- Fazio, R. H., & Olson M. A. (2003). Implicit Measures in Social Cognition Research: Their Meaning and Use. *Annual Review of Psychology*, 54(1), 297-327.
- Fazio, R. H., & Towles-Schwen, T. (1999). The MODE model of attitude-behavior processes. In S. Chaiken & Y. Trope (Eds.), *Dual Process Theories in Social Psychology* (pp. 97–116). New York: Guilford.
- Fiedler, K., Nickel, S., Muehlfriedel, T., & Unkelbach, C. (2001). Is mood congruency an effect of genuine memory or response bias? *Journal of Experimental Social Psychology*, 37(3), 201-214.
- Fillmore, C. J. (1968). Toward a modern theory of case. In D. A. Reibel & S. A. Schane (Eds.), *Modern studies in English* (pp. 361-375). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Gawronski, B., & Bodenhausen, G. V. (2006). Associative and Propositional Processes in Evaluation: An Integrative Review of Implicit and Explicit Attitude Change. *Psychological Bulletin*, 132(5), 692-731.
- Greenwald, A. G. (1990). What cognitive representations underlie social attitudes? *Bulletin of the Psychonomic Society*, 28(3), 254-260.
- Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995). Implicit Social Cognition: Attitudes, Self-Esteem, and Stereotypes. *Psychological Review*, 102(1), 4-27.
- Greenwald, A. G., Banaji, M. R., Rudman, L. A., Farnham, S. D., & Nosek, B. A. (2002). A unified theory of implicit attitudes, stereotypes, self-esteem, and self-concept. *Psychological Review*, 109(1), 3–25.
- Greenwald, A. G., McGhee, D. E., & Schwartz, J. L. K. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: the implicit association test. *Journal of personality and social psychology*, 74(6), 1464–80.
- Greenwald, A. G., Poehlman, A. T., Uhlmann, E. L., & Banaji, M. R. (2009). Understanding and Using the Implicit Association Test: III. Meta-analysis of Predictive Validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 97(1), 17-41.

- Johnson, M. K., Hashtroudi, S., & Lindsay, D. S. (1993). Source monitoring. *Psychological Bulletin*, *114*(1), 3–28.
- Kumkale, G. T., & Albarracín, D. (2004). The sleeper effect in persuasion: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, *130*(1), 143–172.
- Nosek, B.A., & Banaji, M. R. (2001). The go/no-go association task. *Social Cognition*, *19*(6), 625–66.
- Nosek, B. A., Banaji, M. R., & Greenwald, A. G. (2002). Harvesting Implicit Group Attitudes and Beliefs from a Demonstration Website. *Group Dynamics*, *6*(1), 101-115.
- Olson, M. A., & Fazio, R. H. (2004). Reducing the Influence of Extrapersonal Associations on the Implicit Association test: Personalizing the IAT. *Journal of Personality and Social Psychology*, *86*(5), 653-667.
- Payne, K. B., Cheng, C. M., Govorun, O., & Stewart B. D. (2005). An Inkblot for Attitudes: Affect Misattribution as Implicit Measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*, *89*(3), 277-293.
- Peterson, C., Semmel A., von Baeyer, C., Abramson, L. Y., Metalsky, G. I., & Seligman, M. E. P. (1982). The Attributional Style Questionnaire. *Cognitive Therapy and Research*, *6*(3), 287-300.
- Rosenberg, M. (1965). Society and the Adolescent Self-image. *Princeton, New Jersey: Princeton University Press*.
- Schacter, D. L. (1999). The Seven Sins of Memory: Insight From Psychology and Cognitive Neuroscience. *American Psychologist*, *54*(3), 182-203.
- Smith, E. R. (1996). What do connectionism and social psychology offer each other? *Journal of Personality and Social Psychology*, *70*(5), 893–912.
- Srull, T. K. (1984). Methodological techniques for the study of person memory and social cognition. In R. S. Wyer, & T. K. Srull, (Eds.), *Handbook of social cognition* (pp. 73-150). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Strack, F., & Deutsch, R. (2004). Reflective and impulsive determinants of social behavior. *Personality and Social Psychology Review*, *8*(3), 220 –247.
- Whittlesea, B. W. A., Jacoby, L. L., & Girard, K. (1990). Illusions of immediate memory: Evidence of an attributional basis for feelings of familiarity and perceptual quality. *Journal of Memory and Language*, *29*(6), 716-732.
- Whittlesea, B. W. A. (1993). Illusions of Familiarity. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, *19*(6), 1235-1253.

Appendix

Appendix 1

De åtta framtagna meningarnas kategorisering efter valens och subjekt

Valens	Subjekt	Mening
Positiv	Jag	Jag gillar mig.
		Jag gillar andra.
Positiv	Andra	Andra gillar mig.
		Andra gillar varandra.
Negativ	Jag	Jag ogillar mig
		Jag ogillar andra.
Negativ	Andra	Andra ogillar mig.
		Andra ogillar varandra.

Appendix 2

*Översättning till svenska av hypotetiska scenarion från Attributional Style**Questionnaire*

Original	Översättning
You meet a friend who compliments you on your appearance.	Du träffar en vän som ger dig beröm för ditt utseende.
You have been looking for a job unsuccessfully for some time.	Du har letat efter ett arbete en längre tid utan framgång.
You become very rich.	Du blir väldigt rik.
A friend comes to you with a problem and you don't try to help.	En vän kommer till dig med ett problem och du försöker inte hjälpa till.
You give an important talk in front of a group and the audience reacts negatively.	Du ger ett viktigt föredrag inför en grupp och publiken reagerar negativt.
You do a project that is highly praised.	Du genomför ett projekt som får mycket beröm.
You meet a friend who acts hostilely toward you.	Du träffar en vän som betar sig fientligt i förhållande till dig.
You can't get all the work done that others expect of you.	Du kan inte klara av alla uppgifter som andra förväntar sig du ska göra.
Your spouse (boyfriend/girl friend) has been treating you more lovingly.	Din kärlekspartner har behandlat dig mer kärleksfullt.

(Appendix fortsätter)

Appendix 2 (*fortsättning*)*Översättning till svenska av hypotetiska scenarion från Attributional Style**Questionnaire*

Original	Översättning
You apply for a position that you want very badly (e.g., important job, graduate admission) and you get it.	Du söker en plats som du vill ha väldigt mycket (t ex jobb eller school utbildning) och du får den.
You go out on a date and it goes badly.	Du går på en dejt och den går dåligt.
You get a raise.	Du får en löneökning.

Appendix 3

Översättning till svenska av frågorna i Rosenbergs Self-Esteem Scale

Original	Översättning
On the whole, I am satisfied with myself.	På det stora hela, är jag tillfreds med mig själv.
At times, I think I am no good at all.	Ibland tänker jag att jag inte duger överhuvudtaget.
I feel that I have a number of good qualities.	Jag tycker att jag har ett antal bra egenskaper.
I am able to do things as well as most other people.	Jag är förmögen att göra saker lika bra som de flesta andra människor.
I feel I do not have much to be proud of.	Jag tycker att jag inte har mycket att vara stolt över.
I certainly feel useless at times.	Jag känner mig verkligen värdelös ibland.
I feel that I'm a person of worth, at least on an equal plane with others.	Jag tycker jag är en värdefull person, minst lika bra som andra.
I wish I could have more respect for myself.	Jag önskar jag kunde ha mer respekt för mig själv.
All in all, I am inclined to feel that I am a failure.	På det stora hela, lutar jag åt att känna att jag är misslyckad.
I take a positive attitude toward myself.	Jag har en positiv attityd till mig själv.

Appendix 4

Deltagarnas antaganden om det implicita testets syfte

”Utveckling av att testa olika typer av minne - som explicit och implicit minne. Kanske också om vissa ord eller färger påverkade, och hur de påverkade dessa minnen.”

”Inkodning av minnen. Om man kommer ihåg det som handlar om sig själv bättre än det som handlar om andra. Vilka ord sätter sig starkast på minnet, de positiva eller negativa.”

”minnestest”

”Hur man associerar färgerna med positiva och negativa frågeställningar kanske, att man lättare förbinder positiva frågeställningar med färgen grön än röd.”

”Se om någon mening väcker starkare känslor och därmed etsar sig fast bättre i minnet. Eller om man fäster större vikt vid meningar som är positiva mot sin person än meningar som är negativa mot sin person.”

”att se vad man minns bäst beroende på huruvida meningen har någon större betydelse för en själv”

”Att mäta förmågan att komma ihåg meningar genom att associera dem med en viss färg. Kanske genom det första intryck färgen ger (positivt/negativt).”

”Jag tror att det kan finnas två variabler man testar, en vilken färg man parar ihop med ogilla och gilla (grön hör mer ihop med gilla saker medan röd blir mer en ogilla färg). Sedan tror jag att man också testar om man kan vara mer benägen till att testa om man oftare väljer positiva ord när det handlar om en själv (tex. mer benägen att välja andra "gillar" mig som rätt än andra "ogillar" mig)”

”Jag tror minnestestet dels gick ut på att undersöka primary effect, alltså att det man uppfattar först kommer man också ihåg bäst. Jag tror även att testet kan vara utformat för att undersöka hur ofta man ändra sig.”

”Om man kopplar ihop negativa meningar med "negativa" färger eller inte.”

”Människors säkerhet på sitt eget minne, falska minnen i den bemärkelse att vi kan säga "kommer ihåg" men senare säga något annat, motsägande, om samma stimuli. Hur konsekvent man är i svar på denna sorts uppgift och jag har en känsla av att man inte är i närheten av så konsekvent som man hellst vill tro.”

(Appendix fortsätter)

*Apendix 4 (fortsättning)**Deltagarnas antaganden om det implicita testets syfte*

”Jag tror att minnestestet gick ut på att se vad man som människa bryr sig om mest, hur andra ser på en etc.”

”Att undersöka hur minnesassociationer och minnesbilder påverkas av intryck som är likartade ursprungliga minnen och huruvida det går att "minnas" något man egentligen inte upplevt.”

”Jag tror att det gick ganska bra. Jag försökte koppla ihop färgerna med andra, mig osv.”

”Jag kan tänka mig att färgen samt den emotionella laddning som fanns i de olika meningarna påverkar ens minnesförmåga. Dvs att olika färg kombinerat med en viss färg gör att minnet blir starkare, respektive svagare.”

”Förmågan att skilja positiva från negativa beskrivningar riktade mot försökspersonen. Där en viss typ av stimuli koms ihåg lättare.”

”minneskapacitet”

”Hur minnet kan påverkas av färger och att man lurar hjärnan ”

”Det kanske gick ut på att undersöka vilken färg man lättast minns, hur man associerar färger till ord positivt/negativt. Eller vilka meningar man lättast minns; de i början eller de i slutet eller bara helt slumpvis.”

”För att se hur väl vi kopplar visuella "imagery"-bilder med ord och färger för att komma ihåg en situation eller en mening. Hur väl vi kan föreställa oss något för att bättre komma ihåg det.”

”Vilka färger det är som hjärnan kommer ihåg. ”

”Få se vad man bäst kommer ihåg, när det handlar om att ogilla/negativa saker eller gilla/positiva saker och vad man bäst kommer ihåg av om det handlar om mig själv (jag) eller andra. Om man kan hitta någon struktur/minnesteknik i det man ska komma ihåg.”

”Hur man associerar olika färger med olika känslor eller intryck. Exempelvis positiva eller negativa uttalanden skrivna i en viss färg kanske gör det lättare att komma ihåg just den kombinationen om man känslomässigt tycker att det stämmer överens.”

(Appendix fortsätter)

Apendix 4 (fortsättning)

Deltagarnas antaganden om det implicita testets syfte

”Ifall man uppfattar negativa eller positiva uttryck bäst”

”Jag tror att det gick ut på färger i kombination med vad man gillar och inte gillar och hur man kommer ihåg dessa.”

”Det verkar finnas olika kombinationer av satser som mer eller mindre sannolikt kan associeras till en färg. Frågan kan då vara i vilken mån dessa satser associeras mellan färg och mellan satser. Om det finns en fräck slutklämm vet jag inte!”

”Koppla samman orden jag/mig och andra/varandra i viss följd med olika färger. Exempelvis (jag + andra = röd) och (andra + mig = grön).”

”Testa om försökspersonerna förväxlade det meningar som presenterades först med de som presenterades efteråt.”

”Hur vissa färger får en att minnas lättare? Beroende på hur laddade orden är?”

”Hur man associerar färger med positiva eller negativa påståenden.”

”Att se om man har lättare att minnas vissa saker (som t.ex. positiva) om man sammankopplar dem med en färg.”

”Färgkodning med positiva/negativa uttalanden eller attityder”

”Har kanske ngt att göra med självkänsla?”

”Det var lätt att komma ihåg vilken kategori av subjekt/objekt som var kopplade till vilken färg. Jag tror att testet går ut på att mäta om man kommer ihåg saker som har med en själv, andras uppfattning av en själv eller tredje parts uppfattning av annan tredje part bäst.”

”Jag tror det gick ut på att se om vi är konsekvensa i våra sva. Jag märkte på mig själv att jag svarade att jag kom ihåg en mening och sedan när jag såg samma lite senare så svarade jag bekant istället”

”Vad man minns av att associera vissa meningsinnehåll till vissa färger, tex "ogilla" med röd. Eller "gilla" med tex gul. Eller att man mer mindes de första meningarna man såg, sen hade man tappat koncentrationen efter ca 5-10 st.”

”Färger kopplas samman med positiva respektive negativa känslor. Blå handlade bara om en själv (lättare att komma ihåg).”
